

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW OBRONY NARODOWEJ ORAZ ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 marca 1974 r.

w sprawie pomocy leczniczej dla żołnierzy, emerytów wojskowych i rencistów wojskowych oraz dla członków ich rodzin.

Na podstawie art. 58 pkt 1, art. 112 ust. 2 i art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1967 r. Nr 44, poz. 220, z 1972 r. Nr 53, poz. 342 oraz z 1973 r. Nr 27, poz. 153, Nr 38, poz. 224 i Nr 47, poz. 276), art. 44 ust. 1 pkt 1, art. 58, art. 71 ust. 2 pkt 1, art. 72 i art. 73 ust. 4 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1970 r. Nr 16, poz. 134 oraz z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342) oraz art. 41 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 53, poz. 341) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Uprawnienia do wojskowej pomocy leczniczej i zakres tej pomocy.**

§ 1. 1. Wojskowa pomoc lecznicza przysługuje:

- 1) żołnierzom w czynnej służbie wojskowej,
- 2) małoletnim kandydatom na żołnierzy zawodowych, kształconym w szkołach i orkiestrach wojskowych,
- 3) emerytom wojskowym,
- 4) rencistom wojskowym, których inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą wojskową,
- 5) członkom rodzin:
 - a) żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową,
 - b) żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową,
 - c) emerytów wojskowych,
 - d) rencistów wojskowych, o których mowa w pkt 4,
- 6) uprawnionym do wojskowej renty rodzinnej członkom rodzin pozostałym:
 - a) po żołnierzach zmarłych w czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej, którzy spełniali warunki wymagane do uzyskania emerytury wojskowej albo których śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową,
 - b) po zmarłych emerytach wojskowych i rencistach wojskowych, o których mowa w pkt 4,
- 7) nieuprawnionym do wojskowej renty rodzinnej wdomom po żołnierzach, o których mowa w pkt 6 lit. a), jeżeli pozostają w stanie wolnym i wychowują dziecko żołnierza w wieku do 18 lat.

2. Przez określenie „rencista wojskowy” należy rozumieć żołnierza zwolnionego z zawodowej służby wojskowej, który ma ustalone prawo do wojskowej renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową.

§ 2. 1. Członkami rodziny żołnierza (emeryta wojskowego, rencisty wojskowego) uprawnionymi do wojskowej pomocy leczniczej są:

- 1) żona,
- 2) dzieci (własne, przysposobione, obce wzięte na utrzymanie i wychowanie, pasierbowie), wnuki i rodzeństwo pozostające na utrzymaniu żołnierza (emeryta wojskowego, rencisty wojskowego), które:
 - a) nie przekroczyły 18 lat życia, a w razie uczęszczania do szkoły — 24 lat, albo 25 lat — jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 24 lat życia przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo
 - b) stały się inwalidami I lub II grupy przed osiągnięciem wieku określonego pod lit. a),
- 3) rodzice żołnierza (emeryta wojskowego, rencisty wojskowego) pozostający na jego utrzymaniu, którzy nie mają uprawnień do korzystania ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia, jeżeli są inwalidami I lub II grupy albo ukończyli: ojciec 60 lat, matka 50 lat życia.

2. Członkiem rodziny uprawnionym do wojskowej pomocy leczniczej jest również mąż żołnierza-kobiety (emerytki wojskowej, rencistki wojskowej), pozostający na jej utrzymaniu, który ukończył 60 lat życia albo jest inwalidą I lub II grupy.

3. Za rodziców żołnierza (emeryta wojskowego, rencisty wojskowego) uważa się również ojczyma, macochę oraz osobę przysposabiającą.

4. Za osoby pozostające na utrzymaniu żołnierza (emeryta wojskowego, rencisty wojskowego) w rozumieniu ust. 1 i 2 uważa się te osoby, które nie mają żadnego własnego źródła dochodu albo uzyskują taki dochód z innych źródeł niż zatrudnienie, który nie przekracza minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za pracę najniższą zarabiających pracowników.

5. Szef Służby Zdrowia Ministerstwa Obrony Narodowej może w szczególnie uzasadnionych przypadkach przyznać uprawnienia do wojskowej pomocy leczniczej innym członkom rodziny żołnierza (emeryta wojskowego, rencisty wojskowego), którzy pozostają na jego wyłącznym utrzymaniu.

§ 3. 1. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej i członkom ich rodzin oraz członkom rodzin żołnierzy zmarłych w czasie pełnienia tej służby, którzy nie nabywają uprawnień do wojskowej pomocy leczniczej stosownie do § 1 ust. 1 pkt 3, 4 lub pkt 6 lit. a), pomoc ta przysługuje przez okres jednego roku od dnia zwolnienia żołnierza ze służby lub od dnia jego śmierci.

2. Szef Służby Zdrowia Ministerstwa Obrony Narodowej może w szczególnie uzasadnionych przypadkach przyznać osobom określonym w ust. 1 uprawnienia do wojskowej pomocy leczniczej na czas dłuższy.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania w razie zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) wniesienia prośby o zwolnienie,
- 2) stwierdzenia w okresie próbnym braku kwalifikacji do pełnienia tej służby,
- 3) ukarania karą dyscyplinarną usunięcia z zawodowej służby wojskowej,
- 4) utraty stopnia wojskowego,
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (w tym również na karę aresztu wojskowego) albo na karę obniżenia stopnia wojskowego.

§ 4. Żołnierzom niezawodowym przebywającym w wojskowym zakładzie leczniczym w dniu zwolnienia z czynnej służby wojskowej przysługują uprawnienia do wojskowej pomocy leczniczej do czasu zakończenia leczenia zakładowego lub przeniesienia na dalsze leczenie do zakładu społecznego służby zdrowia. Uprawnienia te przysługują również żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej, o których mowa w § 3 ust. 3.

§ 5. Wojskowa pomoc lecznicza obejmuje:

- 1) badania i obserwację lekarską, zapobieganie oraz leczenie ambulatoryjne lub zakładowe,
- 2) dostarczanie leków i materiałów opatrunkowych.

§ 6. 1. Do otrzymania bezpłatnie w ramach wojskowej pomocy leczniczej niezbędnych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych są uprawnieni:

- 1) żołnierze zawodowi i żołnierze służby okresowej oraz członkowie ich rodzin,
- 2) emeryci wojskowi, renciści wojskowi oraz członkowie ich rodzin,
- 3) członkowie rodzin pozostałych po zmarłych żołnierzach zawodowych, emerytach wojskowych i rencistach wojskowych, określonych w § 1 ust. 1 pkt 6.

2. Przedmiotami ortopedycznymi są: protezy dentystryczne, protezy rąk i nóg, kule, laski, pończochy kikutowe, końcówki robocze, aparaty, gorsety, obuwie i wkładki ortopedyczne, pasy przepuklinowe i brzuszne oraz zwykłe wózki inwalidzkie.

3. Środkami pomocniczymi są: okulary korygujące wady wzroku, gałki oczne, aparaty słuchowe, kółka gumowe, rurki do tchawicy oraz inne środki przeciwko zniekształceniom nie wymienione w ust. 2.

§ 7. 1. Żołnierzom niezawodowym przysługują bezpłatnie protezy rąk i nóg, a żołnierzom pełniącym służbę wojskową w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych i małoletnim kandydatom na żołnierzy zawodowych również protezy dentystryczne.

2. W uzasadnionych przypadkach mogą być przyznane bezpłatnie żołnierzom niezawodowym inne przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na podstawie decyzji Szefa Służby Zdrowia Ministerstwa Obrony Narodowej.

3. Jednakże żołnierzowi, który doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej albo wskutek choroby pozostającej w związku ze służbą wojskową, przysługuje uprawnienie do otrzymania bezpłatnie każdego przedmiotu ortopedycznego i środka pomocniczego wymienionego w § 6 ust. 2 i 3, niezależnie od rodzaju odbywanej przez niego służby wojskowej.

4. Uprawnienie określone w ust. 3 przysługuje również małoletniemu kandydatowi na żołnierza zawodowego.

§ 8. W razie obłożnej choroby osoby uprawnionej do wojskowej pomocy leczniczej przewóz jej do ambulatorium (przychodni) lub innego zakładu leczniczego odbywa się na koszt wojska. Jeżeli jest to konieczne, przydziela się również osobę towarzyszącą (lekarza, pielęgniarkę, sanitariusza).

Rozdział 2

Uprawnienia do świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia i zakres tych świadczeń.

§ 9. 1. Świadczenia lecznicze zakładów społecznych służby zdrowia przez okres 60 dni od zwolnienia ze służby przysługują żołnierzom zwolnionym z:

- 1) zasadniczej służby wojskowej,
- 2) przeszkolenia wojskowego w jednostkach wojskowych, odbywanego w ramach wojskowego szkolenia studentów przez czas przekraczający 3 miesiące,
- 3) służby wojskowej w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych,
- 4) czynnej służby wojskowej w okresie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa Państwa, mobilizacji i w czasie wojny.

2. Jeżeli w dniu zwolnienia ze służby wojskowej żołnierz przebywa w zakładzie opieki zdrowotnej zamkniętej, okres, przez który przysługuje mu prawo do świadczeń, ustalony w ust. 1 liczy się od dnia wypisania z tego zakładu.

3. Żołnierzom, którzy zostali zwolnieni z niezawodowej służby wojskowej wskutek orzeczenia przez wojskową komisję lekarską czasowej niezdolności do służby wojskowej (kategoria „B”), świadczenia lecznicze zakładów społecznych służby zdrowia przysługują przez czas trwania tej niezdolności.

4. Jeżeli w czasie odbywania niezawodowej służby wojskowej żołnierz nagle zachorował albo uległ wypadkowi, przysługują mu po wyczerpaniu uprawnień do wojskowej pomocy leczniczej, stosownie do § 4, świadczenia lecznicze zakładów społecznych służby zdrowia przez czas leczenia tej choroby lub skutków wypadku po zwolnieniu ze służby wojskowej.

§ 10. 1. Świadczenia lecznicze zakładów społecznych służby zdrowia przysługują również członkom rodzin żołnierzy odbywającym służbę wojskową wymienioną w § 9 ust. 1 w czasie odbywania tej służby przez żołnierza oraz przez okres 60 dni od zwolnienia ze służby.

2. Członkami rodziny żołnierzy uprawnionymi do świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia są osoby określone w § 2.

3. Za członków rodziny żołnierza uważa się również niezdolne do pracy osoby, które wychowywały i utrzymywały żołnierza w okresie jego małoletności, jeżeli pozostają na utrzymaniu żołnierza, a nie ma innych osób obowiązanych do ich utrzymania.

§ 11. 1. Żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej, którzy nie są uprawnieni do wojskowej pomocy leczniczej stosownie do § 3, i członkom ich rodzin oraz żołnierzom zwolnionym z okresowej służby wojskowej i członkom ich rodzin przysługują świadczenia lecznicze zakładów społecznych służby zdrowia przez okres 3 miesięcy od zwolnienia ze służby.

2. Świadczenia lecznicze zakładów społecznych służby zdrowia przysługują także:

- 1) nieuprawnionym do wojskowej pomocy leczniczej lub do świadczeń leczniczych z innego tytułu, a zamieszkałym wspólnie z żołnierzem zawodowym i pozostającym na jego utrzymaniu:
 - a) rodzicom współmałżonka żołnierza, którzy są inwalidami I lub II grupy albo ukończyli: ojciec 60 lat, matka 50 lat życia,
 - b) rodzeństwu współmałżonka żołnierza, które spełnia warunki określone w § 2 ust. 1 pkt 2,
- 2) rozwiedzionej żonie żołnierza zawodowego (emeryta wojskowego, rencisty wojskowego), która ma prawo do alimentów z jego strony, ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

3. Osobom wymienionym w ust. 2 pkt 1 świadczenia lecznicze przysługują w czasie pełnienia przez żołnierza zawodowej służby wojskowej oraz w ciągu 3 miesięcy po zwolnieniu z tej służby.

§ 12. 1. Świadczenia lecznicze udzielane bezpłatnie przez zakłady społeczne służby zdrowia osobom określonym w § 9—11 obejmują leczenie ambulatoryjno-domowe, pomoc położniczą i leczenie szpitalne oraz pomoc doraźną na zasadach ustalonych dla pracowników.

2. Za leki wydawane przez apteki otwarte osoby uprawnione do świadczeń ponoszą opłaty w wysokości ustalonej dla ubezpieczonych.

3. Zakres bezpłatnych świadczeń leczniczych dla żołnierzy zwolnionych z czynnej służby wojskowej wskutek orzeczenia czasowej niezdolności do służby wojskowej obejmuje również: leczenie uzdrowiskowe, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz leki wydawane z aptek otwartych.

§ 13. Uprawnienia do świadczeń leczniczych żołnierzy niezawodowych, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu w związku ze służbą wojskową albo stali się inwalidami, oraz do zaopatrzenia w protezy ortopedyczne i środki pomocnicze normują przepisy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

§ 14. Dowodem uprawniającym do świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia jest:

- 1) dla żołnierzy zwolnionych z czynnej służby wojskowej wpis w wojskowym dokumencie osobistym żołnierza dotyczący zwolnienia go z tej służby,
- 2) dla żołnierza uznanego za czasowo niezdolnego do służby wojskowej wpis w wojskowym dokumencie osobistym, o którym mowa w pkt 1, oraz orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej stwierdzające tę niezdolność i czas jej trwania,
- 3) dla członków rodzin żołnierzy wymienionych w § 9 ust. 1 zaświadczenie dowódcy jednostki wojskowej lub powiatowego (miejskiego, dzielnicowego) sztabu wojskowego stwierdzające odbywanie służby wojskowej przez żołnierza,
- 4) dla nieuprawnionego do wojskowej pomocy leczniczej członka rodziny żołnierza zawodowego zaświadczenie dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, stwierdzające stopień pokrewieństwa lub powinowactwa tej osoby względem żołnierza oraz posiadanie przez nią uprawnień do świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia.

Rozdział 3

Korzystanie ze świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia przez osoby uprawnione do wojskowej pomocy leczniczej.

§ 15. Osoby uprawnione do wojskowej pomocy leczniczej mogą korzystać bezpłatnie ze świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia, jeżeli:

- 1) w miejscowości, w której przebywają, nie została zorganizowana wojskowa pomoc lecznicza albo korzystanie z tej pomocy jest niemożliwe lub utrudnione,
- 2) zachodzi przypadek wymagający natychmiastowej pomocy leczniczej,
- 3) przewóz chorego do wojskowego zakładu leczniczego zagrażałby jego życiu lub zdrowiu,
- 4) zachodzi konieczność leczenia zakładowego na oddziale, którego nie prowadzi właściwy wojskowy zakład leczniczy, albo leczenia specjalistycznego ambulatoryjnego, którego nie może zapewnić wojskowa służba zdrowia.

§ 16. Dowodem stwierdzającym uprawnienia do korzystania ze świadczeń leczniczych zakładów społecznych służby zdrowia w przypadkach określonych w § 15 jest:

- 1) dla żołnierza w czynnej służbie wojskowej wojskowy dokument osobisty stwierdzający pełnienie czynnej służby wojskowej lub książka zdrowia wydana przez właściwy organ wojskowy,
- 2) dla członka rodziny żołnierza zawodowego lub służby okresowej książka zdrowia wydana przez właściwy organ wojskowy, a w przypadkach nagłych również inny dokument stwierdzający uprawnienia do wojskowej pomocy leczniczej (np. legitymacja żony żołnierza zawodowego, wpis do legitymacji żołnierza zawodowego dotyczący dziecka),
- 3) dla emeryta lub rencisty wojskowego i członka jego rodziny oraz dla osób uprawnionych do wojskowej renty rodzinnej książka zdrowia wydana przez właściwy organ wojskowy albo zaświadczenie wydane przez wojskowy organ emerytalny,
- 4) dla małoletniego kandydata na żołnierza zawodowego kształconego w szkole lub orkiestrze wojskowej (§ 1 ust. 1 pkt 2) legitymacja wojskowa,
- 5) dla żołnierza zwolnionego z zawodowej służby wojskowej lub członka jego rodziny oraz dla członka rodziny żołnierza zmarłego w czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej zaświadczenie dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ostatnio pełnił służbę, stwierdzające posiadanie przez tę osobę uprawnień do wojskowej pomocy leczniczej przez czas określony.

§ 17. W przypadkach określonych w § 15 zakłady społeczne służby zdrowia są obowiązane udzielać osobom uprawnionym do wojskowej pomocy leczniczej świadczeń w ramach pomocy zamkniętej i otwartej, a w razie obłożnej choroby również w domu chorego, oraz pomocy doraźnej.

§ 18. 1. Osoby uprawnione do wojskowej pomocy leczniczej, korzystające ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia w ramach pomocy zamkniętej, otrzymują bezpłatnie wszystkie potrzebne leki i materiały opatrunkowe.

2. Osoby wymienione w ust. 1, korzystające ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia w ramach pomocy otwartej, otrzymują leki i materiały opatrunkowe bezpłatnie w aptekach społecznych otwartych i punktach aptecznych (z wyłączeniem aptek wyznaczonych do prowadzenia leków gotowych zagranicznych i skupu tych leków) na podstawie recept wydanych przez lekarzy społecznej służby zdrowia.

3. Osoby uprawnione do wojskowej pomocy leczniczej mogą otrzymać bezpłatnie leki i materiały opatrunkowe w aptekach społecznych otwartych i punktach aptecznych również na podstawie recept wydanych przez lekarzy wojskowej służby zdrowia, opatrzonych urzędową pieczęcią jednostki (instytucji) wojskowej.

4. Recepty, o których mowa w ust. 2 i 3, powinny być wystawione w dwóch egzemplarzach, według zasad obowiązujących w społecznej lub wojskowej służbie zdrowia. W receptie tej należy wpisać również numer jednostki lub nazwę instytucji wojskowej, w której żołnierz pełni lub ostatnio pełnił służbę (w stosunku do osób wymienionych w § 16 pkt 1, 2, 4 i 5), albo nazwę właściwego wojskowego organu emerytalnego (w stosunku do osób wymienionych w § 16 pkt 3) oraz wyraźny napis „Na koszt MON”.

§ 19. Zakłady społeczne służby zdrowia przeprowadzają badania specjalistyczne oraz dokonują badań laboratoryjnych, prześwietleń, zdjęć rentgenowskich itp. u osób uprawnionych do wojskowej pomocy leczniczej na zlecenie lekarza wojskowego w miejscowościach, w których nie ma wojskowych zakładów leczniczych mogących przeprowadzić takie badania.

§ 20. W ramach świadczeń udzielonych przez zakłady społeczne służby zdrowia nie wydaje się osobom uprawnionym do wojskowej pomocy leczniczej przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

§ 21. Koszty udzielania świadczeń przez zakłady społeczne służby zdrowia osobom uprawnionym do wojskowej pomocy leczniczej, z wyjątkiem kosztów leków i materiałów opatrunkowych wydawanych przez apteki otwarte, nie podlegają refundowaniu.

Rozdział 4

Leczenie za granicą.

§ 22. Żołnierzom w czynnej służbie wojskowej wyznaczonym do pełnienia służby za granicą oraz przebywającym wraz z nimi członkom ich rodzin zwraca się koszty leczenia w zakresie i trybie określonych w odrębnych przepisach.

§ 23. 1. Koszty leczenia żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, którzy ulegli wypadkowi lub nagle zachorowali w czasie pobytu za granicą w sprawach służbowych, zwracają organy wojskowe.

2. Nie podlegają zwrotowi koszty:

- 1) leków, których nabycie nie było konieczne,
- 2) zabiegów kosmetycznych,
- 3) przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Rozdział 5

Przepisy końcowe.

§ 24. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 kwietnia 1959 r. w sprawie pomocy leczniczej dla żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 26, poz. 163),
- 2) rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 22 czerwca 1960 r. w sprawie świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia dla członków rodzin żołnierzy odbywających służbę wojskową oraz dla żołnierzy zwolnionych z tej służby i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 184),
- 3) instrukcja Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 8 czerwca 1966 r. w sprawie opieki leczniczej dla osób odbywających służbę w jednostkach obrony terytorialnej (Monitor Polski Nr 39, poz. 199).

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: w z. *J. Urbanowicz*
Minister Zdrowia i Opieki Społecznej: *M. Śliwiński*